30 Απριλίου 2026

Αρχιεπίσκοπος Κύπρου: Επιτακτική ανάγκη η διάσωση και ο επαναπατρισμός των θρησκευτικών και πολιτιστικών μας θησαυρών

/ Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Σχεδόν 52 χρόνια μετά την εισβολή -και παρά τις προσπάθειες φορέων, επιτροπών και προσώπων- η αιμορραγία συνεχίζεται και η δικαιοσύνη αποτελεί ζητούμενο. Στο πλαίσιο αυτό, το Πανεπιστήμιο Νέαπολις Πάφος διοργανώνει Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «Σύληση, Διάσωση και Διαφύλαξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου.

Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 29 Απριλίου 2026, στο αμφιθέατρο «Κερύνεια», με στόχο την ανάδειξη των προσπαθειών που έχουν καταβληθεί και καταβάλλονται –από Πολιτεία, Εκκλησία, διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικούς φορείς

και πολίτες– για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου και τελεί υπό την αιγίδα του **Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Γεώργιου**, ο οποίος θα απευθύνει χαιρετισμό και θα κηρύξει την έναρξη των εργασιών.

Μέσα από εισηγήσεις επιστημόνων από Ελλάδα και Κύπρο αναδείχθηκαν: Το ζήτημα της διακίνησης πολιτιστικών αγαθών στο διεθνές πλαίσιο, η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε καιρούς ενόπλων συρράξεων, η εφαρμογή της Σύμβασης της Χάγης και των πρωτοκόλλων της μέσα από τις δράσεις του υπουργείου Άμυνας, το αρχείο της Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά της Κύπρου (Βιβλιοθήκη Βουλής των Ελλήνων), διαδρομές αρχαιοκαπηλίας στην Κύπρο με εστίαση στη δράση του Αϊντίν Ντικμέν, οι προσπάθειες της κυπριακής Εκκλησίας για τον επαναπατρισμό κειμηλίων, ο ρόλος του ανακαινισμένου Βυζαντινού Μουσείου Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ ως κιβωτού εκκλησιαστικού πλούτου, ιστορίες διάσωσης και επαναπατρισμού αρχαιοτήτων, η αποτύπωση της λεηλασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς στην ποίηση και η σύνδεση της διάσωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς με την οικοδόμηση της ειρήνης.

Στο πλαίσιο της Ημερίδας λειτούργησε φωτογραφική έκθεση με απεικονίσεις αρχαιολογικών χώρων και θρησκευτικών μνημείων των κατεχομένων της Κύπρου θα συμβάλει στην μετάδοση των μηνυμάτων και το αποτύπωμα της εκδήλωσης.

Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος

Στην ομιλία του ο Μακαριώτατος **Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος** επεσήμανε την ανάγκη διασφάλισης της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μας. Αναφερόμενος στις συνέπειες της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής πως πέρα από τη βεβήλωση και τη λεηλασία κοιμητηρίων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, **17 ναοί έχουν κατεδαφιστεί, άλλοι έχουν τμηματικά ή ολοκληρωτικά καταρρεύσει από την εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου και 80 περίπου ναοί μετετράπησαν σε τζαμιά, σε κέντρα, καφενεία, αποθήκες, μουσεία, σε στάβλους ζώων, και άλλοι εγκαταλείφθηκαν στο έλεος των στοιχείων της φύσης.**

Συγκεκριμένα ανέφερε:

Η σπουδαιότητα του θέματος που θα απασχολήσει την ημερίδα φαίνεται και από τον τίτλο της: «Σύληση, Διάσωση και Διαφύλαξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου». Όσοι έχουμε συναίσθηση της κρισιμότητας των καιρών που ζούμε, έχουμε και την αίσθηση ότι κουβαλούμε στους ώμους μας και όλη την κληρονομιά των προγόνων μας και ταυτόχρονα την ευθύνη της διαφύλαξής της.

Αιώνες πολλούς με σκλαβιές και απομόνωση από τον υπόλοιπο ελληνικό κορμό, διατηρήσαμε την εθνική και θρησκευτική μας ιδιαιτερότητα, όπως αυτές μαρτυρούνται στις διάφορες εκφάνσεις του πολιτισμού μας, στα έργα των προγόνων μας, στην πολιτιστική μας κληρονομιά. Αυτή η κληρονομιά δηλώνει και τη συνέχεια των γενεών των προγόνων μας. Δείχνει ότι ερχόμαστε ως Ελληνισμός της Κύπρου από πολύ μακρυά και υποδεικνύει ότι πρέπει να συνεχίσουμε το ταξίδι μας στα βάθη των αιώνων που έρχονται.

Η παρουσία του Ελληνισμού στην Κύπρο δείχνει μια αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια που εκτείνεται σε βάθος τριανταπέντε αιώνων, ήδη από τη μυκηναϊκή εποχή. Από τότε διαμορφώθηκε και εδραιώθηκε ο ελληνικός χαρακτήρας της Κύπρου, όπως αυτός τεκμηριώνεται αδιάλειπτα μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα και τα πολιτιστικά κατάλοιπα. Με την έλευση του Χριστιανισμού, η ταυτότητα αυτή εμπλουτίστηκε με τα Χριστιανικά χαρακτηριστικά, τα οποία σφράγισαν βαθιά την πορεία και την πνευματική φυσιογνωμία του τόπου. Ελληνισμός και Χριστιανισμός πορεύθηκαν διαχρονικά μαζί, συγκροτώντας δύο άρρηκτα συνδεδεμένους πυλώνες της συλλογικής μας ταυτότητας.

Η πλούσια αυτή πολιτισμική κληρονομιά, που διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε όλους

αυτούς τους αιώνες, αποτελεί ζωντανή μαρτυρία της ιστορικής μας συνέχειας σε αυτή τη γη. Η απώλεια ή η καταστροφή τους δεν συνιστά μόνο υλική ζημία, αλλά πλήγμα στον ίδιο τον πυρήνα της ιστορικής και φυσικής μας υπόστασης.

Δυστυχώς, οι συνέπειες της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής υπήρξαν ιδιαίτερα οδυνηρές και στον τομέα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, ιδιαίτερα σ' αυτόν. Αμέσως μετά την εισβολή ξεκίνησε η συστηματική λεηλασία και βεβήλωση των θρησκευτικών μνημείων, των κοιμητηρίων, αρχαιολογικών χώρων και μουσείων. Πέραν των δεκαεπτά ναών έχουν κατεδαφιστεί, ενώ ένας αριθμός άλλων έχουν τμηματικά ή ολοκληρωτικά καταρρεύσει από την εγκατάλειψη και τη φθορά του χρόνου. Το κατοχικό καθεστώς επέβαλε τη συστηματική αλλαγή χρήσης των μνημείων, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Ογδόντα περίπου ναοί μετετράπησαν σε τζαμιά, άλλοι σε κέντρα, καφενεία, αποθήκες, μουσεία, σε στάβλους ζώων, και άλλοι εγκαταλείφθηκαν στο έλεος των στοιχείων της φύσης. Στην ίδια τραγική κατάσταση βρίσκεται και η συντριπτική πλειοψηφία των κοιμητηρίων μας. Στη βάση οργανωμένου προγράμματος της τουρκικής κυβέρνησης, για να αλλάξει ο χαρακτήρας του τόπου και να δοθεί λανθασμένο μήνυμα στον έξω κόσμο, κτίζονται δεκάδες νέα τζαμιά και αποστέλλονται από την Τουρκία ιμάμηδες έποικοι για τη λειτουργία τους. Σε προάστιο της κατεχόμενης Λευκωσίας έκτισαν, ως γνωστό, τεράστιο τζαμί με έξι μιναρέδες.

Ως αποτέλεσμα αυτής της καταστροφής και της λεηλασίας, ένας μεγάλος αριθμός θρησκευτικών κειμηλίων, φορητών εικόνων και άλλων λειτουργικών σκευών, έχει κλαπεί και πωληθεί παράνομα στο εξωτερικό. Επιπρόσθετα, μεγάλης ιστορικής αξίας ψηφιδωτά και τοιχογραφίες αποκολλήθηκαν από Τούρκους αρχαιοκάπηλους. Πολλές φορές η βάνδαλη αυτή πράξη έγινε με τέτοιο τρόπο, ώστε μεγάλο μέρος των ψηφιδωτών και των τοιχογραφιών, που αποκολλήθηκαν, να έχει καταστραφεί για πάντα.

Απέναντι σε αυτή την πραγματικότητα, ο αγώνας για τη διάσωση, προστασία και επαναπατρισμό των πολιτιστικών μας θησαυρών καθίσταται επιτακτική ανάγκη. Η Εκκλησία της Κύπρου, σε συνεργασία με αρμόδιους θεσμούς και με τη συμβολή ανθρώπων που διακρίνονται από αίσθημα ευθύνης, συνεχίζει με επιμονή και συνέπεια τις προσπάθειες για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας και την επιστροφή των κλαπέντων θησαυρών. Η προσπάθεια αυτή οφείλει να στηρίζεται σε τεκμηριωμένες ενέργειες και νόμιμες διαδικασίες, ώστε να αποτρέπεται κάθε μορφή εκμετάλλευσης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Παράλληλα, ιδιαίτερης σημασίας είναι το έργο που επιτελείται στον τομέα της επιστημονικής έρευνας, της συστηματικής καταγραφής και της ανάδειξης των μνημείων. Μέσα από συντονισμένες δράσεις, όχι μόνο διασώζονται πολύτιμα στοιχεία, αλλά προβάλλεται διεθνώς η πραγματική διάσταση του προβλήματος. Πρωτοβουλίες όπως η σημερινή ενισχύουν τη γνώση, καλλιεργούν συνείδηση και συμβάλλουν ουσιαστικά στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης.

Η παρούσα ημερίδα αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, καθώς ενισχύει τον διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας, των θεσμών και της κοινωνίας. Ιδιαίτερη αξία έχει η ευαισθητοποίηση των νέων ανθρώπων, οι οποίοι καλούνται να συνεχίσουν αυτό το έργο με

υπευθυνότητα, γνώση και σεβασμό προς την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω την έναρξη των εργασιών της σημερινής επιστημονικής ημερίδας. Ταυτόχρονα, συγχαίρω θερμά τους διοργανωτές, τους εκλεκτούς εισηγητές και όλους όσους συνέβαλαν στην πραγματοποίηση της ημερίδας. Εύχομαι οι εργασίες της να είναι γόνιμες και τα συμπεράσματά της να αποτελέσουν ουσιαστική παρακαταθήκη στον κοινό μας αγώνα για τη διαφύλαξη και αποκατάσταση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς από τον βάρβαρο κατακτητή.